

KAPUCÍNSKÁ HROBKA

V BRNĚ

Kapucínský klášter v Brně

Kapucínská hrobka v Brně.

Napsal Fr. Zeno Diviš, O. Min. Cap.

V Brně nedaleko nádraží je neveliký kostelík OO. Kapucínů, postavený v letech 1648—1651. Původní kostel kapucínský stál za hradbami městskými. Za války švédské byl zbořen a OO. Kapucíni se odstěhovali do soukromého domu na nynějším Náměstí Viktoria, kdež konali bohoslužby v kostele sv. Mikuláše, který byl vystavěn r. 1222 a zbořen r. 1869.

Nynější kostel kapucínský je jednoduchá stavba jako všechny kapucínské kostely vůbec. V r. 1926 byl opraven na památku 700letého jubilea smrti sv. Františka. Kostel byl postaven nákladem hr. Pavla Křištofa Lichtensteina-Kastelhorna, klášter dal postavit hr. Frant. de Magnis. Na hlavním oltáři je vzácný obraz (originál) „Nalezení sv. kříže“, malovaný holandským

malířem Sandratem r. 1655 (dar to kněžete Lobkovice). Dole na oltáři jsou relikviáře s ostatky sv. apoštolů. Ostatní oltářní obrazy jsou od Jos. Rottra. Na postranním oltáři u dveří je maskovaná kostra sv. Klementiny muč., uložená ve skleněné rakvi. Pod rakví je vsazen do oltáře originální kámen, který byl nalezen na jejím hrobě v katakombách se starolatinským nápisem, označujícím jméno mučednice. Nad rakví ve skleněné skříni je uložen vkusný relikviář, práce to ručně tepaná a silně pozlacená z r. 1754, dar Barnabáše Orelliho, v hrobce pod kostelem pochovaného.

V r. 1929 vsazeno 5 nových malovaných oken od fy Josefa Říha v Brně. V r. 1930 byly pořízeny nové varhany, stroj velmi cenný, od fy bratří Riegrové z Krnova, dvoumanualové, mající 22 znějících rejstříků; jsou poháněny elektrickým proudem. Pracovány jsou dle dispozic profesora Widermanna z Prahy, který též provedl jejich kolaudaci.

Na schodišti před kostelem jsou sochy od Nessmana z r. 1763, umělecky velmi cenné. Sv. Fidelis († 1622), sv. Josef z Leonissy († 1617), sv. František († 1226), sv. Antonín († 1231), sv. Felix

Kapucínský kostel — vnitřek.

(† 1587) a sv. Vavřinec z Brindissi († 1619). V r. 1924 byly opraveny. Socha sv. Vavřince je nová, dílo to českého umělce Vosmíka, postavená na místo zvětřelé sochy nejsvětější Trojice. Kříž před kostelem je postaven na památku třetí mor. pouti do Sv. země r. 1926 a je v něm vložen křížek z oliv hory olivetské. Nad hlavním vchodem je freska „Nalezení sv. kříže“.

Klášterní knihovna má přes osm tisíc svazků.

Pod kostelem je známá hrobka v r. 1928 opravená a r. 1930 opatřená novým schodištěm. Rozdělena je na několik kobek, ve kterých odpočívá mnoho dobrodinců kláštera a kostela. V první kobce, upravené jako kaple, odpočívá známý vůdce „Pandurů“ Frant. baron Trenk. V cínové rakvi (původní byla dřevěná), darované posledním jeho prasynovcem Bedřichem Trenkem z r. 1872; leží tu od r. 1749.

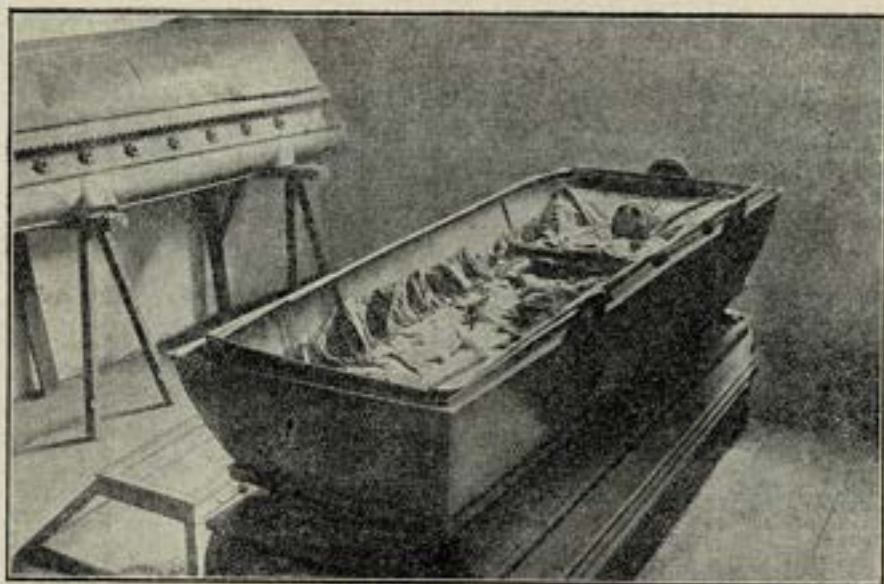
Baron Trenk narodil se 1. ledna r. 1711 v Kalabrii (Italie). Sloužil v ruské armádě jako rytmistr, později jako major husarů, bojoval proti Turkům, ale pro nezkrotnou povahu byl nucen Rusko opustiti. Roku 1740 nabídl své služby císařovně Marii Terezií proti Bedřichu II., králi Pruskému. Sestavil pluk

Pandurů, jehož vojáci byli nejsprostšími zločinci a vyvrheli lidské společnosti. Avšak Trenk shromáždil je kolem svého praporu a úžasnou disciplínou vedl pluk od vítězství k vítězství. Byl také, ač mlád, často vyznamenán, než u císařského dvora oblíben nebyl. Ze zášti, již k němu chovali mnozí důstojníci, byl r. 1746 zbaven své vojenské hodnosti, obžalován z velezrady a odsouzen k doživotnímu žaláři na Špilberku v Brně. Dlouho však vězněn nebyl, neboť zemřel na vodnatelnost 4. října r. 1749 ve věku 38 let. Ve své závěti projevil přání, aby byl pochován u OO. Kapucínů, které si velmi oblíbil. Odkázal také klášteru 4000 zlatých, za které byla ke klášteru přistavěna ještě jedna budova (asi r. 1750) nesoucí podnes název „Trenkův dům“. Tělo Trenkovo je poměrně zachovalé.

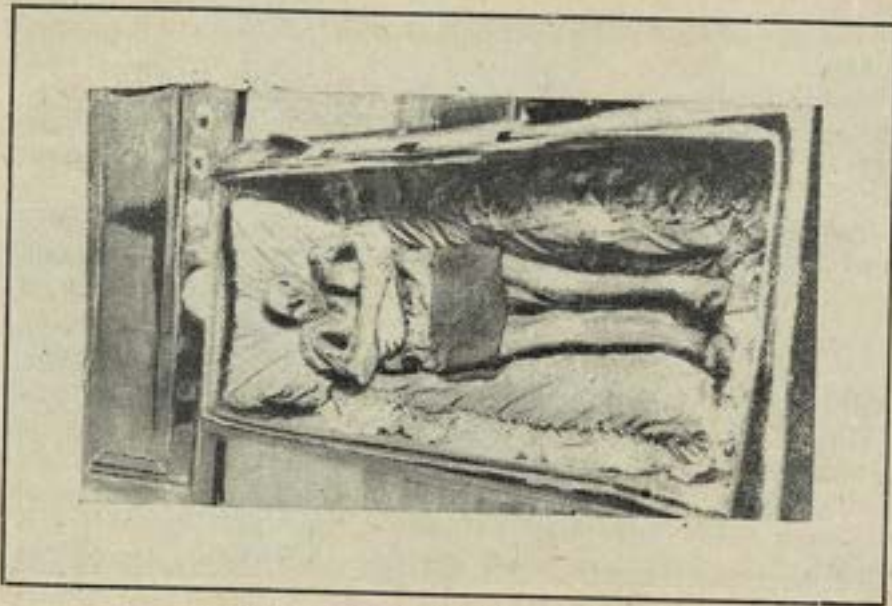

Baron Trenk.
Portrét z mládí.

Se stropu kaple, ve které jest Trenkovo tělo, visí svícen

Rakev s mrtvolou barona Trenka.

Rakev s baronem Trenkem — jiný pohled.

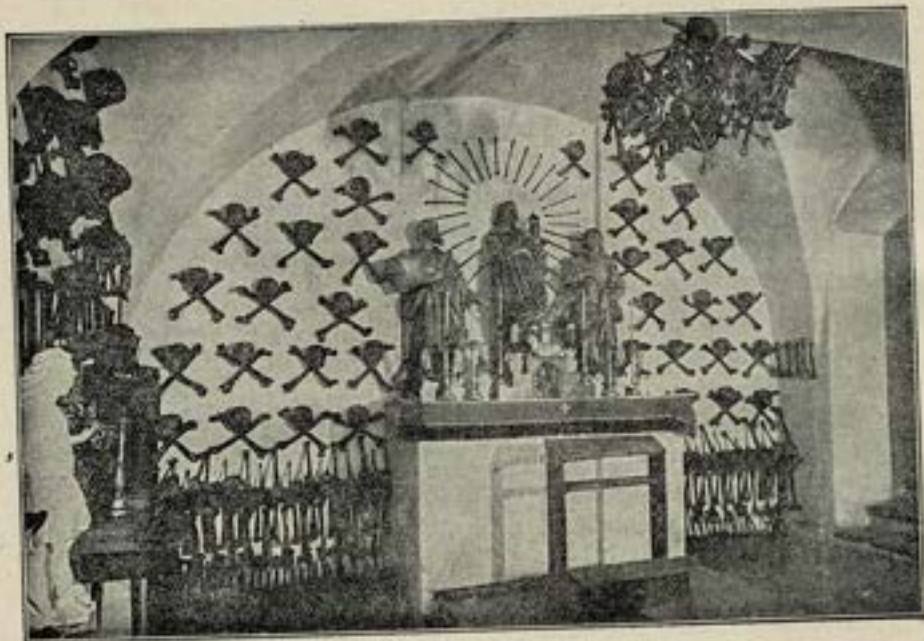
z lidských lebek a kostí. Průčelí kaple je rovněž vyzdobeno podobně.

Na oltáři stojí staré sochy, prostřední Panny Marie prý ze 14. století, postranní sv. Jáchyma a svaté Anny ze 17. století. Zpředu na oltáři je starý nápis: „Tu* fui — Čím jsi ty, byl jsem já. „Ego* eris — Čím jsem já, budeš ty.

V další nově upravené části jsou: Polní maršál baron Philiberti († 1735) a Frant. Grimm, inženýr († 1748). Odtud vejde do další části, kde věčný sen dřímá Mořic Grimm, slavný architekt brněnský (opravoval několik brněnských kostelů i kapucínský). Vedle jeho manželka Voršila († 10./II. 1747). Byli to rodiče dvou kněží Kapucínů.

Další chodbou přijdeme do dalších místností podzemního pohřebiště, kdež odpočívá více slavných mužů i žen, kteří zde v tichém podzemí očekávají slavného vzkříšení. V první rakvi odpočívá asi dvanáctiletý chlapeček ministrant (zemřel prý u oltáře, letopočet neznám). Pak následuje Jan Vilém Zinsendorf, říšský hrabě, generál a velitel Špilberku († 1695).

Šlecht. Isabela Zinsendorfová, roz. z Althanů († 14. XII. 1719).

Oltář z lebek.

Hrabě z Vrbna, cfs. rada a nejv. soudce Moravy († 20. VII. 1756).

Šlechtična Eleonora Katuliánská, roz. Mansfeldová, provdaná Vrbnová († ve Wienu); do hrobky převezena a vedle svého prvního manžela pochována (13. II. 1761).

Hrabě Sak, cfs. rada a nejvyšší soudce († 30. I. 1725).

Martin Löv, kupec brněnský († 1773), byl raněn mrtvicí při návštěvě kláštera.

Odtud po schodišti sestoupíme do spodního oddělení, kdež odpočívá Jiří Barnabáš Orelli, měšťan brněnský a komínický mistr (veliký dobrodinec řádu). Zemřel r. 1757.

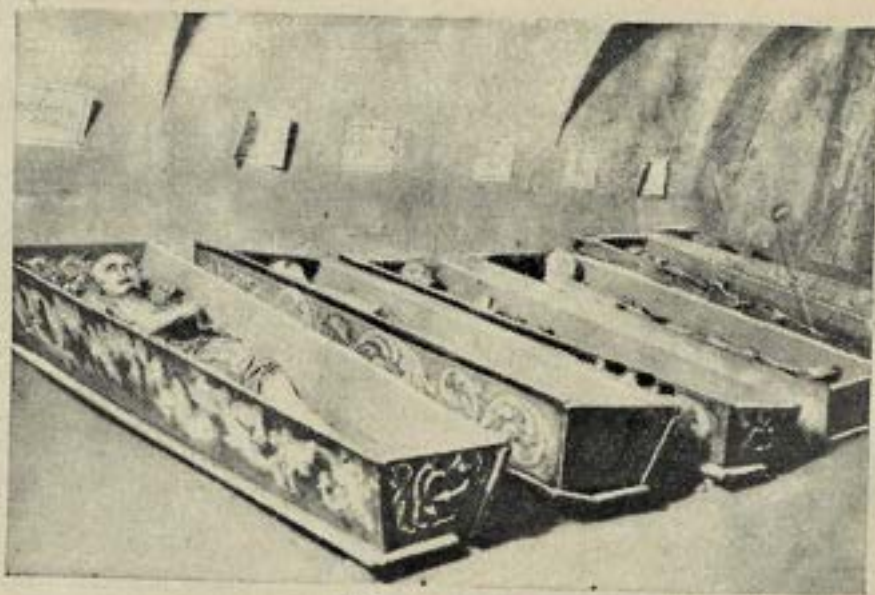
Prosper hrabě z Zinsensdorfů a Thanhausenů (pán několika panství, † 1756).

Svobodný pán ze Šterneku, dvorní lékař z Wienu († 1743).

Frant. Preisler, doktor medicíny (léčil zdarma po 36 roků členy řádu kapucínského, † 1780).

Heřman hrabě z Althanů († 1736). Císařský rada a nejvyšší soudce Moravy, veliký dobrodinec řádu.

Kromě těchto pochování zde byli, ale těla jejich zachována nejsou:

Rakve šlechty.

Jakub Kuneš z Rosenthalu, městský rada († 1658).
Josef Krištof Schauer z Chrusenků, pán z Rosic († 27. XII. 1667).
Martin Stiller, brněnský měšťan († 7. VI. 1677).
Alžběta Eleonora Schauerová, roz. hrab. z Blacei († 15. II. 1684).
František Antonín Cattani, císařský rada a nejvyšší rentmistr
na Moravě († 3. II. 1685).
Šlechtic Leonard z Neuvirthů a Eichenfelsů († 1707).
Hr. Václav z Ziensensdorfů a Tanhausenů, cfs. r. († 1. X. 1715).
Ernaová Anna († 1716).
Jan Jiří Švarc, měšťan brněnský († 21. IV. 1736).
Tomáš Magnus, lékárník († 14. IV. 1736).
Jakub Maxmilian Svoboda, typograf, měšť. brn. († 16. IX. 1736).
Paní Marie Alžběta Orelli.
Frant. Taumkorb, soukenický mistr v naší dílně († 14. IV. 1745.)
Marie Barbora Linhartová, roz. ze Sentenbergů († 1746).
Vldp. Laštovka, děkan Uhersko-Hradištský († 30. I. 1747).
Ignát Orelli († 20. VII. 1753).
Baron Dolešanský z Polska († 1753) ve stáří 99ti let.
Marie Anna Grimmová, roz. Knurinová ve Fulneku († 1757).

Bratr Antonín Gsirhák z Jihlavy, terciář, dělník soukenický († 2. II. 1758).

Šlecht. Waldorfová, roz. šlecht. z Zinsensdorfů († 15. XII. 1758).

Kateřina Zaberová, vdova, členka III. řádu, dobrotitelka kaple P. M. Celenské († 13. V. 1761).

Karel Antonín Brusggino, kupec († 15. VI. 1763).

Šlechtična Marie Anna z Poků († 25. XI. 1764).

Paní Viktorie Orelli († 7. V. 1769).

Paní Jana Brusgginová († 12. VI. 1773).

Paní Josefa Holcerová, kupcová († 11. X. 1776).

Antonín Junker, kapitán Harrarského pluku († 6. III. 1777).

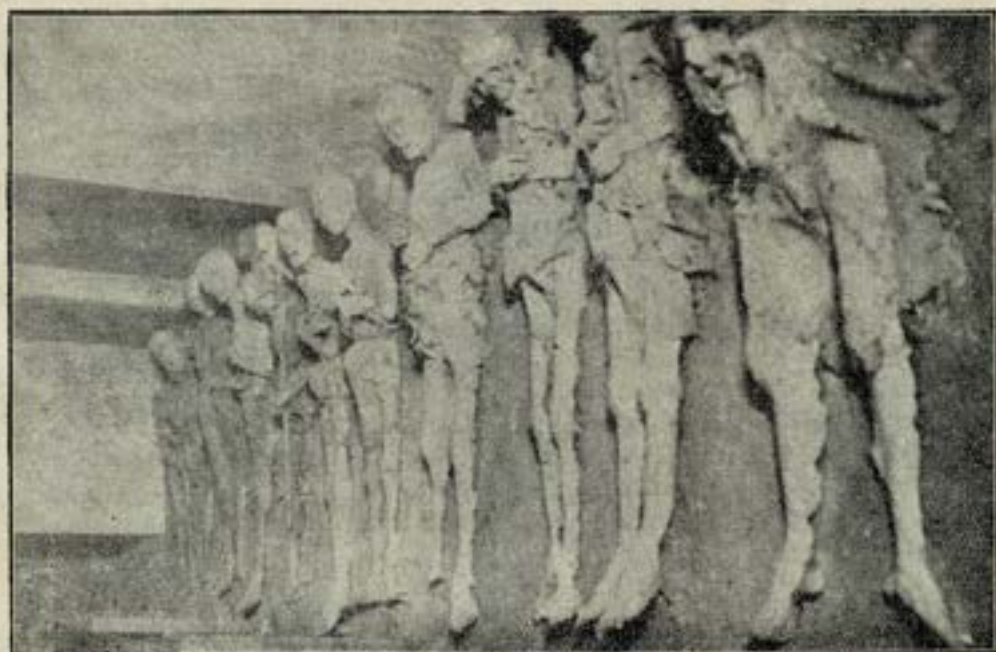
Pater Metoděj z ř. Piaristů, zemřel v našem konv. († 11. IV. 1777).

Josef Halánek, sekretář okresního hejtmanství († 1782).

Antonín Kostelecký, brněnský měšťan a jeho manželka Marie Magdalena († 1787).

Ignát Heischer z Ränfenfeldu, hejtman jízdy († 1779).

Nejzajímavější z celé hrobky je snad kobka poslední, ve které odpočívají Kapucíni. Leží na holé zemi ve svých hnědých hábitech a za podušku mají dvě cihly. Zachovalo se jich 24. Celkem

Mrtví mníši.

bylo jich pochováno 153, od založení kláštera až do r. 1784, kdy císař Josef II. zakázal pochovávat do kobek. Kapucíni měli důmyslně sestavenou rakev. Zeměl-li některý z nich, byl dán do této rakve a vystaven v kostele. Uprostřed chrámu byl veliký kámen, který se vyzvedl, rakev s nebožtíkem snesena po schodech do hrobky, tam postavena, dno vytaženo a nebožtík zůstal ležeti na zemi. Bohužel, že rakev tato se nezachovala. V této místnosti visí elektrická lampa ve skleněné vitrině s nápisem: „Co jste vy, byli jsme i my; Co my jsme, budete i vy!“

Zvláštností těchto kobek je naprosté sucho. Mrtvoly se tu vysušily a zachovaly až do dnešní doby. Ostatní mrtvoly uloženy jsou v rakvích dřevěných, pestře malovaných.

Mrtví leží zde klidně a přece dojemně hlásají návštěvovatelům pomíjitelnost všeho pozemského. Pomni člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš ...

Kapucínská hrobka patří nesporně k četným památkám města Brna a je zvláště v létě hojně navštěvována.

Hrobka je přístupna denně mimo čas bohoslužeb.